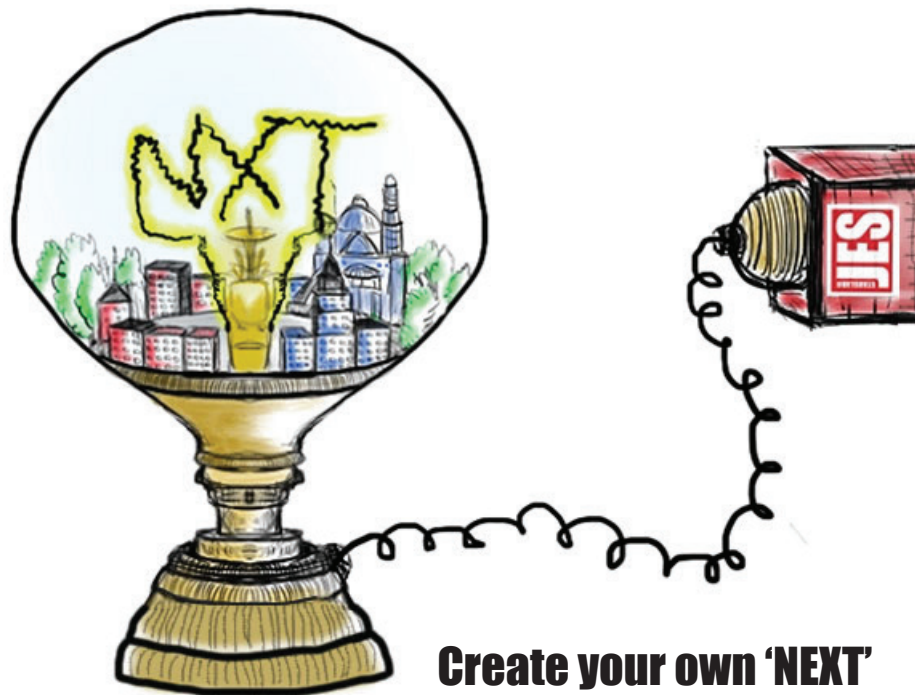

Create your own 'NEXT'

Een tussentijdse balans

1. NXT

Create Your Own Next.

een tussentijdse balans

NXT is de JES-versie van het Brusselse Youth Employment Initiative (YEI). Met deze tekst blikken we terug op 23 projectmaanden, de cijfers die we vermelden geven een stand van zaken op 31 juli 2017.

Het project heeft een looptijd tot 31/12/2017, en we gaan er van uit dat cijfers mbt bereik en resultaten nog een stuk hoger zullen uitvallen dan de cijfers die we vandaag presenteren. Bovendien weten we dat een programma als dit een voorzichtige, zoekende start kent. Nieuwe medewerkers gaan van start, netwerken worden verkend, het duurt even voor het project over de tongen gaat van jongeren uit de buurt. Maar vervolgens nemen de bereikcijfers eerder exponentieel dan lineair toe. Op gang komen als een diesel heet dat in een ander jargon.

NEET

NEET's zijn jongeren die niet werken, geen onderwijs volgen en evenmin deelnemen aan een training of opleiding.¹ In Brussel gaat het om ongeveer 15% van de jongerenpopulatie tussen 15 en 25 jaar.

Een subgroep met problematische NEET's bestaat uit jongeren die ook niet ingeschreven zijn als werkzoekende². Problematisch is deze groep omdat ze onzichtbaar blijft, ze zit niet op de radar van de arbeidsbemiddeling en je vindt ze niet terug in de jeugdwerkloosheidscijfers.

NEET's hebben een afstand tot de arbeidsmarkt die groot is, en dat komt door een combinatie van factoren. Vaak gaat het om jongeren die laaggeschoold zijn en weinig of geen werkervaring kunnen voorleggen³.

Maar daarnaast gaat het ook om een groep die zich aarzelend of geheel niet manifesteert op de arbeidsmarkt. In een onderzoek rond Antwerpse NEET-jongeren door Tempera⁴, werd gepeild naar de beleving van NEET-jongeren. Het goede nieuws is dat die jongeren wel degelijk jobambities hebben, bereid zijn zelf verantwoordelijkheid op te nemen voor de situatie waarin ze verzeild zijn geraakt en in zekere zin ook optimistisch zijn, zij het met vage toekomstverwachtingen.

Wat ons echter zorgen moet baren is het geringe vertrouwen van die jongeren in bemiddelende instanties, ze zijn al te vaak doorverwezen en gesanctioneerd. Een beperkte kennis van job- en opleidingskansen, het ontbreken van een netwerk dat hen ondersteunt en inspireert, een gebrekkig zelfvertrouwen en een groeiende ontmoediging tout court, zijn factoren die hen verder in het defensief duwen.

¹ NEET staat voor 'Not in Employment, Education or Training'.

² Deze subgroep wordt ook aangeduid als 'NLFET': Neither in the Labour Force nor in Education or Training.

³ Tot de groep laaggeschoolden rekenen we jongeren die geen diploma secundair onderwijs behaalden. In onze trajecten zien we echter ook een hoger geschoold profiel opduiken: vaak gaat het dan om werkzoekende nieuwkomers die in het herkomstland een gevorderd onderwijs traject liepen maar hier moeilijk een tewerkstelling op hun niveau vinden.

⁴ Tempera 2015: *NEET jongeren aan het woord*: https://assets.antwerpen.be/srv/assets/api/download/0231f20f-e40a-4cf7-8b5b-cfa7cb5d0605/Belevingsonderzoek_neet_jongeren_in_Antwerpen.pdf
NEET cijfer rapport: https://assets.antwerpen.be/srv/assets/api/download/ae33aad3-7062-4d2a-b9c3-781f82964501/Beleidsgericht_cijferrapport_neet_jongeren_in_Antwerpen.pdf

YEI

Het “Youth Employment Initiative” heeft als doel NEET-jongeren uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te begeleiden naar een kwalificerende opleiding, een stageplaats of werk ⁵. Uitstroomindicatoren zijn arbeidscontracten, stage-overeenkomsten en inschrijvingen in erkende beroeps- of onderwijsopleidingen.

De projecten voorzien een integrale benadering volgens een Find, Mind, Bind outreach-methode.

De Find-fase is een toeleidingsfase. Veelal wordt een eerste contact gelegd op informele ontmoetingsplekken zoals metrostations, sportpleinen, pleintjes, parken...

De Mind-fase is een oriëntatiefase. Er worden noden en doelstellingen geformuleerd, met jongeren wordt een traject vastgelegd in een actieplan.

In de Bind-fase tenslotte worden jongeren begeleid naar één van de mogelijke uitstroomopties.

Zoals zal blijken in de tekst die volgt, leent deze gefaseerde structuur zich goed tot een beschrijving van de etappes die we met jongeren afleggen. Aan de start lijken hun vooruitzichten beperkt en belemmerd, maar gaandeweg raken jongeren gemotiveerd en kunnen we met hen obstakels opruimen, wordt er bijgeleerd, kunnen we met hen gericht op zoek naar de beste uitstroomoptie.

Het gefaseerde model en de realiteit durven hier echter te verschillen, wat dat betreft moeten we onszelf (en dus ook de lezer) niets wijs maken.

Een eerste bemerking gaat over de veronderstelde rechtlijnigheid van het traject dat we met jongeren lopen. Vaker wel dan niet maken jongeren echter een omweg die niet perse ergens toe leidt (dan het inzicht dat hij nergens toe geleid heeft), lopen fases door mekaar of moeten we een fase “terugschakelen”. De werkelijkheid waarin jongeren zich bewegen stemt dan niet langer overeen met het methodische (en administratieve) kader dat enkel een opwaartse richting voorziet.

Daarnaast past de bemerking dat we als organisatie blootstaan aan de verleiding om jongeren zo snel mogelijk “af te vinken”. Wanneer jongeren relatief snel werk vinden, dan heeft dat voor de organisatie enkele onmiskenbare voordelen (vooral mbt financiering en verloop). Maar de jongeren zelf zijn wellicht meer gebaat bij een bredere maar ook tragere aanpak waarin ze zich zo goed mogelijk oriënteren en sleutelcompetenties ontwikkelen.

NXT = YEI

Om verschillende redenen besliste JES in 2015 om een YEI-projectvoorstel in te dienen, we doopten onze versie NXT.

een grootstedelijk probleem

Met JES richten we ons tot alle grootstedelijke jongeren, maar voorrang geven we aan jongeren met een *participatiedeficit* op het vlak van onderwijs, arbeidsmarkt, vrije tijd... Bij NXT gaat het om jongeren die deels door omstandigheden, maar deels ook door zichzelf uit te sluiten, ongekwalificeerd uit het onderwijs stromen en vervolgens moeilijkheden hebben met de transitie van school naar werk.

Het gaat om jongeren die we “goed kennen”, en dat niet alleen omdat we hen ontmoeten in de dagdagelijkse realiteit van onze werkingen in een aantal Brusselse stadswijken. Ook het profiel herkennen we intussen: het profiel van jongeren met veel potentieel maar met

⁵ Het YEI NL is een project in samenwerking met ESF Vlaanderen, Actiris en VDAB.

een palmares van gemiste kansen.

NXT is de samengelegde puzzel van vele JES werkingen

Een concept als NXT past bij JES, maar het daagt de organisatie ook uit. We doen een poging om dat beknopt uit te leggen.

JES is actief in verschillende domeinen. Na meer dan 30 jaar zijn we nog steeds een jeugdorganisatie, gedragen door vrijwilligers en met uitlopers naar kadervorming, cultuur, multi media, ... Daarnaast organiseren we straathoekwerk, deeltijds onderwijs, oriëntaties met een tewerkstellingsperspectief ... (zie www.jes.be voor een actueel overzicht). Een bijzondere JES-werking die we in dat verband niet onvermeld kunnen laten is onze Antwerpse arbeidscompetentiebegeleiding (ACB). In Antwerpen zetten we arbeidscompetentiebegeleiders in die op straat een aanspreekpunt zijn voor jongeren met vragen rond werk en studiekeuze. Op dit ogenblik worden meer 250 veelal kortgeschoolde jongeren uit een aantal Antwerpse aandachtswijken intensief en persoonlijk opgevolgd.⁶

Steeds meer leggen we in onze werkingen, maar ook met partnerorganisaties, verbindingen tussen die werkingen. Voor kinderen en jongeren lopen levensdomeinen in elkaar over, JES volgt hen in die logica met een geïntegreerde benadering van hun leefwereld.

Vooral bij jongeren met een kwetsbaar profiel is die crossover-benadering ook nodig. Om maar één triviaal voorbeeld te geven: wanneer die jongeren op zoek gaan naar werk, dan is het van cruciaal belang dat ze – bij gebrek aan formele kwalificaties – hun vrijwilligersengagement bij JES (of elders) als een troefkaart kunnen uitspelen.

Wanneer we ons aangemeld hebben om YEI-promotor te worden, lag dat in het verlengde van onze ambitie als stadslabo:

- › In tal van JES-projecten leggen we reeds verbindingen tussen de “levensdomeinen” vrije tijd, onderwijs, welzijn, werk...
- › We zijn (vaak vindplaatsgericht) actief in een aantal Brusselse stadswijken die niet bepaald vooraan in de rij stonden wanneer de kanskaarten werden uitgedeeld. De leefwereld van NEET jongeren is ons bijgevolg niet vreemd.
- › Over de deelwerkingen heen investeren we bij JES sterk in een gedeeld inzicht rond stedelijke problematieken en een gedeelde taal rond competentiegericht werk.

Maar met het ingediende projectvoorstel stellen we ons JES-model ook op de proef. Voor de eerste keer moeten we onze Brusselse werkingen op deze manier operationeel aan mekaar vastklinken. Steeds andere medewerkers zijn daarbij aan zet (straathoekwerkers, opleiders, jeugdwerkers, instructeurs, trajectbegeleiders...), maar vanuit de jongeren bekeken moet dat allemaal even vertrouwd en transparant aanvoelen.

in het verlengde van de JES-expertise, nu en in de toekomst

Sinds een tiental jaren tracht JES op een meer systematische manier expertise te ontwikkelen, te bundelen, uit te wisselen met partners. Rond de tewerkstellingskansen van kortgeschoolde jongeren voorzagen we in het verleden publieksmomenten⁷, publicaties⁸,

⁶ Meer info rond arbeidscompetentiebegeleiding op de website van JES (<http://www.jes.be/pagina/Arbeidscompetentiebegeleiding>) en in de ACB-publicatie ‘Tussen straat en loket’ (<http://www.jesexpertise.be/downloads/097.pdf>)

⁷ Bv ‘Omwegen naar werk’: studiedag rond stedelijke jeugdwerkloosheid en de coaching van niet- en kortgeschoolde jongeren (17/06/2014).

⁸ Bv: ‘I-pop’: publicatie rond de coaching van maatschappelijk kwetsbare jongeren (<https://ipopinfo.be>).

tools⁹ ...

NXT biedt een uitgelezen kans om in de ontwikkeling van onze expertise een stap verder te zetten.

Hieronder volgen onze vaststellingen en inzichten na 23 maanden NXT-praktijk, en we structureerden ons relaas volgens de hoekstenen van de methode: “find, mind, bind” dus. Bij sommige trajectonderdelen kan getwist worden in welke fase ze thuishoren, maar dat is hier minder belangrijk.

FIND

In de “vindfase” zoeken we (moeilijk bereikbare en moeilijk toeleidbare) jongeren op in hun eigen omgeving, iemand verwoordde dat als “de leefwereld van jongeren als spreekkamer”.

In deze fase leggen we contact met jongeren, we proberen een vertrouwensrelatie op te bouwen, we verkennen de realiteit, in het kader van dit project wordt er uiteraard ook gekeken naar de afstand van jongeren tot de arbeidsmarkt.

Van wederzijdse engagementen is er in deze eerste fase nog geen sprake.

De groep die we op deze manier bereiken is zeer divers samengesteld, maar als we enkele veralgemeenbare kenmerken mogen benoemen dan zijn het deze:

- een doelgroep die doorheen het parcours dat ze langs instanties heeft afgelegd het vertrouwen kwijtgeraakt is. Te vaak gefaald in de ogen van anderen, te vaak doorverwezen en afgewezen.
- een doelgroep die kampt met een “multiproblematiek”, (welzijns-) problemen van allerlei aard maken het moeilijk om zich ten volle te focussen op opleiding of werk.
- een doelgroep die met beperkte (onderwijs-) kwalificaties aan de start komt van een beroepsloopbaan, meer dan vroeger wordt dat erkend als een belangrijke – zo niet de belangrijkste – handicap in een zoektocht naar passend werk. Daar aan toe te voegen: NEET jongeren zijn vaak schoolmoe. Jongeren terug toeleiden naar een schoolse leeromgeving is dan geen optie meer.

Jongeren in NXT

We hebben sinds geruime tijd ervaring met straathoekwerk in Brussel, met vindplaatsgerichte arbeidscompetentiebegeleiders in Antwerpen (ACB), en steeds meer ook met vindplaatsgericht jeugdwerk in de vrije tijd.

Specifiek mbt tot dit project voorzagen we “NXT-permanenties” in een aantal preciaire wijken waar we sinds langer actief zijn zoals de Maritiemwijk in Molenbeek, de “5 blokken” in de Dansaertwijk, Kuregem in Anderlecht. Onze eerdere aanwezigheid in die wijken maakte het wervingsproces uiteraard makkelijker.

Dat wordt duidelijker wanneer we kijken naar de manier waarop we jongeren in het NXT-project hebben bereikt:

- De grootste groep, 51% van de jongeren, stroomde in langs formele en informele netwerken. Tot de eerste categorie rekenen we partnerorganisaties van JES, de tweede categorie bestaat uit de doelgroep van JES die in de eigen wijk rond ons aanbod communiceert.
- 21% van de jongeren viel uit bij opleidingen of rekruteerden we na een infosessie van onze opleidingsprogramma’s. Het gaat om jongeren die op basis van die ervaring individueel gecoacht willen worden.
- 23% van de jongeren werd bereikt door straathoekwerkers en hun vindplaatsgerichte

wordpress.com/

⁹ Bv: C-stick: digitaal portfolio voor kortgeschoolde jongeren

benadering. Al gaat het om een minderheid, de groep is wel cruciaal omdat het vaak gaat om jongeren die elders niet meer opgepikt worden.

- Een kleine groep, 5%, stroomde in via het deeltijds onderwijs.

Cijfers uit de “Find” fase in NXT

Het beoogde bereikcijfer voor de totale projectduur - 400 jongeren - was bepaald ambitieus. Het streefcijfer werd inmiddels reeds behaald (455 bereikte jongeren op 31/07/2017), maar dat is een optelsom van alle contacten met jongeren die een “geregistreerde hulpvraag” stelden. Die groep is groter dan de groep die strikt genomen in aanmerking kwam voor dit project (met YEI-criteria rond leeftijd, woonplaats, opleidings- en tewerkstellings-status).

Na die correctie stond de teller van het aantal opgestarte NXT-dossiers in eind juli 2017 op 242. In de Find-fase werd een uitvalpercentage voorzien, jongeren die we wel bereikten maar waarmee we uiteindelijk geen actieplan konden opstellen. De groep afvallers bleek in realiteit iets groter dan verwacht met 50 afvallers op 242 dossiers (21% afvallers ipv de voorziene 15%).

MIND

De Mind-fase is een oriëntatiefase, geformaliseerd in een actieplan.

Maar eerst een vaststelling mbt de doelgroep. NEET-jongeren – en daar hebben ze zelf niet voor gekozen – hebben in hun omgeving weinig “goede voorbeelden”, weinig inspirerende rolmodellen. Daaruit afgeleid stellen sommigen dat “NEET in de familie zit”, en dat de NEET-problematiek zichzelf reproduceert. Die vaststelling verrast ons niet, zo is bijvoorbeeld al veel langer geweten dat het opleidingsniveau van de ouders een goede indicator is om de kans op schoolsucces van hun kinderen te voorspellen.

Ook bij JES stellen we systematisch vast dat NEET-jongeren doorgaans slecht geïnformeerd zijn over de mogelijkheden die voor hen openliggen, en nauwelijks een welomlijnd idee hebben van wat ze in hun arbeidsloopbaan willen doen.¹⁰

Dat maakt de oriëntatiefase cruciaal, en uiteraard ook een weg van lange adem.

In het kader van NXT onderscheiden we gemakkelijksheidshalve 3 verweven componenten in de Mind-fase: een verkenning van status en verwachtingen, een actieplan en een leertraject.

verkenning

Na de Find-fase, en in de veronderstelling dat er een vertrouwelijke basis is gelegd om met een jongere samen te werken, verkennen we de situatie waarin die jongere zich bevindt. Welk leerparcours werd afgelegd, waar liep het op vast, welke stappen in de richting van werk werden reeds gezet... Onvermijdelijk – en helaas ook vaak – dienen we een multi-problematiek te ontwarren. Dat betekent dat we uitkomen bij problemen die misschien niet direct gerelateerd zijn met een tewerkstellingsvraag, maar wel een obstakel zijn om van de zoektocht naar werk een succes te maken (huisvesting, middelengebruik, acuut geldgebrek, papieren die niet in orde zijn ...).

actieplan

In het actieplan wordt een wederzijds engagement formeel vastgelegd. De jongere zal sa-

¹⁰ JES ontwikkelde in het afgelopen jaar “Sim-me”, een methodiek voor Screening, Intake en Matching (<http://www.jes.be/pagina/304>). Jongeren en hun leerkrachten werken samen een loopbaanstrategie uit: wat wil ik, wat kan ik, welke stappen moet ik nog zetten om mijn job uit te oefenen?

men met de NXT-medewerkers een arbeidsmarktgericht traject lopen. Het plan voorziet een reeks doelstellingen en de stappen om die doelstellingen te bereiken. Op die manier wordt het ook een werkinstrument, het laat toe dat het NXT-traject voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd kan worden.

NXT als leeromgeving

Vele opties liggen open wanneer we met jongeren een leertraject uittekenen. Maar in de JES-aanpak rond leren vinden we dezelfde leerprincipes steeds terug. In NXT wijken we daar niet van af, we verzamelden hieronder een tiental richtlijnen die we zelf hanteren:

- Creëer voor jongeren een leeromgeving die sterk afwijkt van de schoolse context waarin NEET-jongeren op afhaakten.
- Werk aan de herkenning en verwerving van sleutelcompetenties.
- Geef jongeren van meet af aan verantwoordelijkheid in hun leerproces, zowel in de samenstelling van hun leerprogramma als in het afleggen van een leertraject.
- De leertrajecten bij JES worden gepersonaliseerd en verlopen deels individueel, jongeren en hun coach opereren dan als een duo.
- Maar daarnaast heeft JES een lange traditie als ontwikkelaar en aanbieder van groepstrajecten. Het is hier dat jongeren een oefenterrein vinden en hun oriëntaties kunnen bijstellen. Met methoden uit het jeugdwerk leren we jongeren in groepsverband samen te werken, te communiceren, probleemoplossend te denken...
- Ga uit van de eigen kracht van jongeren. Leg de nadruk op hun sterktes, meer dan op hun tekortkomingen. Die sterktes zijn vaak niet meteen zichtbaar, en vaak onbekend terrein voor de jongeren zelf. De zoektocht die we met jongeren ondernemen zal af en toe op de tast verlopen en omwegen kennen.
- Geef jongeren ruimte om fouten te maken, dat hoort bij verantwoordelijkheid leren nemen.
- Soms kiezen we bewust voor een omweg en doorbreken we *barrières* tussen informeel, non formeel en formeel leren. Een voorbeeld dat vaak terugkomt is de omweg die we maken via jeugdwerk om opleidings- en tewerkstellingsobjectieven te realiseren.
- Vrijwilligerswerk in één van de vele JES-werkingen is vaak de aangewezen setting waarin we jongeren laten ontdekken wat hun talenten zijn¹¹. Niet enkel biedt vrijwilligerswerk de nodige ruimte voor trial-and-error, we zorgen er ook voor dat jongeren om hun bijdrage gewaardeerd worden. NEET-jongeren zijn daar - misschien nog meer dan anderen - erg gevoelig voor.
- De tiende richtlijn is eigenlijk overbodig want volgt uit diverse andere... Een leertraject met NEET-jongeren zal tijd kosten, en de benodigde tijd laat zich moeilijk op voorhand berekenen. Mogelijk ontstaat er een conflict met een dwingend tijds kader waarbij jongeren zo snel mogelijk aan het werk moeten.

uitdagingen voor JES in de Mind-fase

We werken met jongeren die afgehaakt zijn omdat ze - althans in hun beleving - van hot naar her werden gestuurd. Het is een doelgroep die doorverwijzingen in hun traject naar werk of andere voorzieningen, ook als afwijzingen ervaart.

Het is dan van belang dat JES - met haar vele werkingen en medewerkers - niet in dezelfde val trapt.

Eerder reeds benoemden we de organisatorische uitdaging waarbij we tal van JES-deelwerkingen en hun medewerkers op elkaar moesten afstemmen. Maar de jongeren zelf moeten daar niet van wakker liggen. We garanderen een persoonlijke benadering met vaste en toegankelijke aanspreekpersonen, ook al zijn opeenvolgende JES-medewerkers in een voortschrijdend traject aan zet.

¹¹

Rond de coaching van stedelijke jongeren in een vrijwilligerstraject organiseerde JES op 25 oktober 2016 de studiedag 'Empowered by JES': <http://jes.be/empoweredbyjes>

Verder spreekt het vanzelf dat een aanpak die sterk afgestemd is op maat van individuele jongeren, ieder met hun eigen geschiedenis, leervermogen, aspiraties... ook het tempo van die jongeren zal moeten volgen. Voor sommigen is de afstand tot de arbeidsmarkt al groter dan voor anderen, zo hebben we eerder reeds opgemerkt hoe het leertraject in de mind-fase een zoekproces is, en af en toe een terugval kan kennen of een omweg zal moeten nemen.

In de coaching van NEET-jongeren stoten we hier op een realiteit die anders verloopt dan wat het geplande traject voorzag, een realiteit die zich niet laat beschrijven in een administratieve logica die lineair verloopt. NEET-trajecten verlopen grillig, zitten vol met onverwachte wendingen (haperingen maar ook doorbraakmomenten), en het vraagt van onze medewerkers veel geduld, inlevingsvermogen, en flexibiliteit om daar mee om te gaan.

Met JES blijven we inspanningen leveren om die boodschap ook tot bij de subsidiërende en regulerende overheden te krijgen.

Cijfers uit de “Mind” fase in NXT

Tijdens 23 maanden looptijd (tot juli 2017) maakten we met jongeren 192 actieplannen op.

Enkele opvallende cijfers en verhoudingen:

- naar geslacht: jongens / meisjes: 70%-30%¹²
- naar contacttaal: NL 16% – FR 82% – EN 2%
- jongeren zonder inkomen: 54%
- in aflopende volgorde zijn de meeste jongeren woonachtig in de gemeenten met postcodes 1080 (35%), 1030 (15%), 1070 (14%), 1000, 1020.

BIND

Dit is de fase waarin de trajectbegeleiders aan zet zijn. De Bind-fase is de fase waarin de jongeren individueel begeleid worden naar een uitkomst: hetzij werk, een stage, een beroeps- of onderwijsopleiding.

Bij een individuele begeleiding naar werk helpen we jongeren met het opzoeken van vacatures, het opstellen van een CV en motivatiebrief. We bereiden jongeren voor op hun sollicitatiegesprek, en het spreekt vanzelf dat jongeren een streepje voor hebben wanneer ze zich vlot uitdrukken, een jonge en dynamische uitstraling hebben, zich flexibel opstellen... Daar werken we dan ook aan.

Werkgevers worden warm gemaakt om jongeren, al dan niet met inschakelingsmaatregelen, een kans te geven om bij hen aan de slag te gaan.

Bij de begeleiding naar een stage bekijken we of een jongere in aanmerking komt voor een instapstage en nemen we contact op met Youth Guarantee. In samenspraak met de coaches van Actiris bekijken we welke stages er mogelijk zijn binnen het interessegebied van de jongeren.

Indien de jongere alsnog een diploma secundair onderwijs wil behalen, dan bekijken we ook hier de verschillende opties: CVO, CDO, tweedekansonderwijs, leertijd, examencommissie, het hernemen van de afgebroken opleiding...

uitdagingen voor JES in de Bind-fase

De uitdagingen voor JES zijn grotendeels die van alle trajectbegeleiding. Wie jongeren wil

¹² Ook in andere JES-werkingen waarbij we kiezen voor een vindplaatsgerichte manier van werken in de publieke en semi-publieke ruimte, bereiken we doorgaans (veel) meer jongens dan meisjes. In Antwerpen experimenteren we inmiddels met andere vindplaatsgerichte benaderingen (zoals in de arbeidscompetentiebegeleiding van meisjes (ACB)).

toeleiden naar werk of opleiding moet beschikken over een netwerk van werkgevers, een goede kennis bezitten van de sociale kaart en van het versnipperde opleidingsaanbod... Een uitdaging die eerder specifiek is voor de Brusselse context is de vereiste meertaligheid van wie in deze stad aan de slag wil, ook in laaggeschoolde arbeid. JES werkt met partnerorganisaties om de meertaligheid van haar cursisten te verbeteren.

Breder bekeken oefenen we met jongeren ook voortdurend op de manier waarop ze “zichzelf presenteren”. In het kader van een zoektocht naar werk is het voor jongeren een uitdaging om ook een andere taal te spreken dan die van de peergroup.

Wat voor jongeren geldt, geldt in zekere zin ook voor JES. Misschien meer dan andere toeleiders sluit de organisatie nauw aan bij de leefwereld van jongeren, maar tegelijkertijd moeten we jongeren vertrouwd maken met de cultuur van actoren uit de reguliere economie. De realiteit van een vrijwilligers- of werkervaring bij JES is niet dezelfde realiteit als die op de werkvloer van een bedrijf.

Ook de opvolging van jongeren – noem het nazorg – maakt deel uit van de opdracht van trajectbegeleiders. Wanneer een resultaat wordt bereikt, een tewerkstelling, een stage of een opleiding, dan is daarmee slechts een eerste stap gezet. En wanneer een traject uiteindelijk niet succesvol bleek, moet de begeleiding heropgestart kunnen worden.

Cijfers uit de “Bind” fase in NXT

Tot 23 augustus 2017 stroomden precies 100 jongeren uit met een resultaat naar:

61 werk

16 een stage

20 een beroepsopleiding

3 een opleiding in het onderwijs

enkele aandachtspunten uit het NXT-project

Het NXT-project heeft ons in vele opzichten “wijzer” gemaakt, hieronder lichten we er een beperkte lijst met leerpunten uit.

Beginnen doen we met enkele impressies van onze medewerkers, het zijn tenslotte zij die - samen met de jongeren zelf - het verschil hebben gemaakt.

Uiteraard durven ze wel eens te zuchten onder de werkdruk, zeker de administratieve werklast (die we op 40% van hun tijdsgebruik ramen) was in dit project in verhouding te groot. Ook - en het tegendeel zou ons verbaasd hebben - werken ze met jongeren die al eens van de radar durven verdwijnen, onrealistische verwachtingen koesteren, niet altijd even tactvol communiceren etc. Het geduld van medewerkers wordt dan danig op de proef gesteld (nooit een saaie werkdag wat dat betreft).

Maar de voldoening in dit soort werk leunt daar dicht tegen aan wanneer jongeren kansen grijpen (en af en toe hun gemeente appreciatie laten blijken voor het geleverde werk, getuige daarvan de interviews met werkzoekende jongeren die toegevoegd zijn aan dit dossier).

Het NXT-project had aanvankelijk een “technisch” rekruteringsprobleem met jongeren in de Find-fase. Sommige jongeren die we bereikten bleken wel degelijk ingeschreven te zijn bij Actiris, maar waren feitelijk niet (meer) actief werkzoekend. Pas na een correctie van de inschrijvingsvoorwaarden in april 2016 konden we ook die jongeren inschrijven.

Ondertussen waren een aantal van de jongeren waarmee we om die reden niet aan de slag waren gegaan, uit ons blikveld verdwenen.

Bijgevolg werden we ook geconfronteerd met een aanzienlijk financieel verlies. In een opiniestuk (14/06 Bruzz, zie artikel in bijlage) leggen we uit hoe we aan het eerste YEI-werkjaar een financiële kater van 100.00 euro overhielden.¹³ Bij de bevoegde overheden hebben we dat probleem ook voldoende aangekaart.

Zoals vaker in coachingsprojecten met een looptijd van enkele jaren komt het project op dreef met toegenomen inschrijvingen en resultaten in de tweede projecthelft. Op dat moment worden alweer de voorbereidingen getroffen om het project af te sluiten.

Concreet registreren we onze resultaten tot eind december 2017, nieuwe coachingstrajecten starten we tot september van dit jaar.

Programma's rond trajectbegeleiding werken steeds met een getimede resultaatsverwachting. Maar sommige jongeren hebben nu eenmaal meer tijd nodig om stappen in die richting te zetten.

Een arbeidsmarktspecialist die we onlangs interviewden voegde daar aan toe *“dat dit verschijnsel zich net zo goed voordoet bij jongeren uit een hogere sociale klasse, maar daar wordt het fenomeen anders gepercipieerd. Wie in het hoger / universitair onderwijs de studies afbreekt om het later eens in een andere richting te proberen, wordt daar minder streng op afgerekend dan NEET-jongeren.”*

We blijven met JES inspanningen leveren om uit te leggen hoe we met name in de “find-fase” weinig zichtbaar, moeilijk meetbaar maar essentieel werk leveren. *“Kort als het kan, lang als het moet”* is ons motto, en de lange weg is een keuze die zich opdringt wanneer er eerst gewerkt moet worden aan vertrouwen en zelfvertrouwen, wanneer jongeren nog geen omlijdend idee hebben van wat ze willen doen en (willen) kunnen.

¹³ <https://mijnplaats.jes.be/bijlagen/nxt-bruzz.pdf>

Programma's rond trajectbegeleiding werken steevast met "een afsluiting van dossiers". Zeker met NEET-jongeren hebben we de ervaring dat de coaching – zij het vaak minder intensief – verder gezet moet kunnen worden. We werken hier niet enkel met een groep die terecht komt in onzekere jobs, we evolueren ook naar een arbeidsmarkt waarin steeds meer loopbaansturing wordt verwacht.

In het NXT-project bereiden we een groep jongeren voor op arbeidsmarktparticipatie, helaas komt die groep (laaggeschoold en zonder werkervaring) terecht in een segment van de arbeidsmarkt waar het hard knokken is om een plek te veroveren.

"De lage scholingsgraad onder Brusselse jongeren springt in het oog. Anderzijds is de vraag naar hooggeschoolden groot, omdat de Brusselse economie vooral focust op tertiaire en quaternaire diensten. Vandaag vereist ongeveer 80 procent van de jobs in Brussel een diploma. Hier komt nog eens bij dat het aantal jobs voor hooggeschoolden in Brussel tussen 1990 en 2011 meer dan verdubbeld is, terwijl de jobs voor laaggeschoolden halveerden".¹⁴

In toekomstprojecties zal de ongekwalificeerde uitstroom (in onze steden) groter blijven dan het arbeidsaanbod voor laaggeschoolden.

Bovendien zullen nieuwe ontwikkelingen - waarbij de technologie administratieve routinetaken overneemt - ervoor zorgen dat middengeschoolden vaker zullen solliciteren voor laaggeschoolde jobs¹⁵.

Het YEI programma voorzag de beschrijving van een doelpubliek (Brusselse NEET), een methode (find, mind, bind) en een uitkomst (naar opleiding, stage of werk).

Onze doelgroep nabijheid, het krachtenperspectief waarvan we vertrekken, onze geïntegreerde benadering van jongeren, ons netwerk en wellicht ook de goesting om nieuwe paden te verkennen ... maken dat het programma vertrouwd aanvoelde en dat we met JES in de voorbije periode een grote groep Brusselse jongeren op sleeptouw kon nemen.

Hopelijk hebben we daar ook de buitenwacht in het algemeen en de bevoegde instanties in het bijzonder, van overtuigd.

Wanneer er problemen opdoken in de uitvoering van het programma dan waren die eerder van administratieve en financiële aard, maar wellicht zijn die met het oog op een continuering van NXT (of een afgeleide daarvan) remedieerbaar.

Afsluiten doen we met enkele aanbevelingen voor de NXT-generation. Een lange lijst met suggesties groot en klein had ook gekund, maar omdat we weten dat overdaad schaadt, beperken we ons tot deze drie:

- We beschreven het eerder in de tekst en het was een conclusie na ons congres "Omwegen naar werk" (2014): trajecten met NEET-jongeren kunnen maar tot resultaten leiden wanneer er een marge is voorzien in de benodigde tijd en ruimte. Het gaat hier immers om jongeren die een hobbelig en omgeleid parcours kennen naar werk. Vervolgens moeten we voor jongeren in startende - *maar steevast ook preciaire* - arbeidssituaties, voldoende en volgehouden opvolging en nazorg voorzien.
- Een duurzaam beleid tav NEET-jongeren loont, en dat wordt duidelijk wanneer we bereid zijn de resultaten op verschillende manieren te interpreteren. We beperken ons dan niet tot de gerealiseerde uitstroom naar opleiding of werk, maar kijken ook naar de manier waarop jongeren maatschappelijk gaan participeren of waarop hun welzijn

¹⁴ Jan Gatz in Jobat: <http://www.jobat.be/nl/artikels/kennis-nederlands-verdubbelt-kansen-op-job-in-brussel/> (25/01/2017)

¹⁵ www.werk.be/sites/default/files/onderzoek/publicaties/de_vlaamse_arbeidsmarkt_na_2020.pdf (p26)

wordt verhoogd. Ook deze resultaten willen we zichtbaar en kenbaar maken, al is het maar omdat we dan vaak een cruciale tussenstap naar werk tonen. Consequent is dan een financiering die niet louter meer berekend wordt op basis van de output naar werk, onderwijs en opleiding. Een rapportage op basis van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren, opengetrokken naar verschillende (leef-)domeinen, moet een inzicht geven in de werkelijke resultaten van ons werk (en dat van anderen) met NEET-jongeren.

- Om te komen tot beleidskaders en oproepen die resultaten mogelijk maken, is het belangrijk om een inzicht te hebben in situaties en processen die een impact hebben op de beleving en motieven van jongeren in het algemeen, NEET-jongeren in het bijzonder. Inzicht verwerven via literatuur en onderzoek, levert een zinvolle bijdrage hieraan, inzicht verwerven vanuit praktijkervaringen en expertise evenzeer. Beide vormen van kennisverwerving zijn complementair en geven een vrij compleet beeld. Alvast ESF-Vlaanderen kan hier op dit vlak inspirerend zijn voor andere overheden, met haar rapportages, audits, plaatsbezoeken, bevestigingen, focusgroepen en allerhande gesprekken.

2. Hierna volgen vier bijlagen:

We schreven een opiniestuk om aan te tonen hoe de NXT-praktijk en de bestuurscontext waarin ook de financiering van het project zit vervat, ver uit mekaar kwamen te liggen (Bruzz 16/06/2017).

Twee jongeren die bij JES een traject liepen, blikken terug op die ervaring (Bruzz 07/06/2017).

Tenslotte verwijzen we ook nog een keer naar een interview met onze NXT-medewerkers (JES-blog 27/03/2017).

Yasmine* (26): 'Moeder zijn bleek uiteindelijk een troef'

📍 Brussel

🕒 07/06/2017 - 07:45

👤 Kim Verthé © BRUZZ

Yasmine (26, r.) (© Kim Verthé)

'Ik ben jong getrouwd. Ik was 19, met school gestopt en zwanger van mijn eerste kind. Na de bevalling wilde ik werken, maar het is me pas gelukt na mijn tweede zwangerschap: een vervangingscontract van drie maanden bij Kruidvat. Daarna vond ik lange tijd geen job.'

"Ik wist dat ik geen diploma had, dus ik stelde me niet kieskeurig op. Ik zocht werk als verkoopster. Per week gaf ik tot tweemaal toe mijn cv af bij meerdere winkels in de stad. Ik kreeg nooit reactie. Als ik Actiris naar het aanbod vroeg, gaven ze me websites door. Telkens te horen krijgen dat er niets geschikts is, demotiveert. Ik ging op den duur niet meer naar de afspraken."

"Ook thuis raakte ik gedeprimeerd door steeds dezelfde routine: kinderen verzorgen, eten maken. Ik wilde andere mensen ontmoeten. Mijn man werkt hard als zelfstandige, en ik wilde zelf mijn geld verdienen. Bovendien werkt iedereen in mijn omgeving: ik hoorde mijn zussen vertellen over hun collega's. Dat was lastig."

"Via mijn zus, die in de bejaardenzorg was afgestudeerd, wist ik van de stageplaatsen bij Actiris. Ik was al jaren ingeschreven, maar was er niet van op de hoogte, terwijl ik er blijkbaar wel het juiste profiel voor had. Op een bepaald moment heeft Actiris me doorgestuurd naar stadslabo JES. Dan heb ik snel een job gevonden."

"Ik werk nu als kinderbegeleidster in de voor- en naschoolse opvang. Dat is mijn allereerste contract van onbepaalde duur. Mijn werkgever is zelfs bereid me een vorming te laten volgen. Dit voelt ongelooflijk goed, veilig. Met mijn gezin woon ik nog altijd in bij mijn schoonouders, en we willen al lang graag een eigen huis kopen. Nu weet ik dat dat kan. Ik ben gemotiveerd."

"Mocht ik het overdoen, ik zou niet stoppen met school. Maar als middelbare scholier zag ik weinig mogelijkheden voor later. Ik leefde in mijn eigen bubble: ik was verliefd, wilde trouwen, had geen benul van wat zou volgen. Maar kijk, dan zou ik nu ook niet de kinderen hebben op wie ik ongelooflijk trots ben."

"En dan zou ik misschien ook niet de job hebben die ik nu heb. Het was de trajectbegeleider bij JES die me heeft doen inzien dat mijn ervaring als moeder een troef was. En dat je zoiets naar voren kunt schuiven op je cv, ook al heb je geen diploma."

* Schuilnaam. Echte naam bekend bij de redactie.

Lees ook de verhalen van [Tarek](#), [Selma](#) en [Omar](#) op bruzz.be

lees meer

07/06/2017

Brusselse jongeren: liever de schoolbank dan de stempel

07/06/2017

Jongeren-werkloosheid: 'Werkgevers zoeken te vaak een schaap met vijf poten'

Tarek (27): 'Ik neem elke job aan die ik kan krijgen'

Brussel

07/06/2017 - 07:45

Kim Verthé © BRUZZ

Tarek (27.) (© Kim Verthé)

'Van kinds af aan hou ik van werken. Op mijn twaalfde hielp ik in een beenhouwerij. In het middelbaar onderwijs volgde ik een alternerende beroepsopleiding bij Cefa in Court-Saint-Étienne. Ik kreeg een leercontract bij Carrefour, als verkoper. Maar de school lag me niet. Ik wilde liever fulltime werken. Ik had geen papa meer, en mijn moeder en zus werkten hard om de huur te betalen. Ik wilde niet langer geld vragen aan mijn moeder.'

"Dus kapte ik met school en ging ik me aanbieden bij interimkantoren. Ik zat nooit zonder werk, deed veel ervaring op, er was veel aanbod. Soms leverde het een contract op van enkele maanden, vaak bij zelfstandigen. Mijn beste interimjob was bij Ludo, een dagbladhandelaar op de luchthaven. Ik verkocht er kranten en lottobiljetten."

"Op mijn 24ste heb ik een stommeitje begaan. Ik ging op reis naar Marokko, en ben er in een bevestiging getrouwd. Een misstap, ik weet niet of het liefde was of fictie, maar het heeft me alles doen verliezen. Daarna liet ik alles slabakken. Ik raakte op het verkeerde pad en kreeg problemen met het gerecht. Vier maanden moest ik een enkelband dragen. In die tijd heb ik goed nagedacht."

"Mag ik frank de waarheid zeggen? Ik wilde uiteraard weer werk vinden. Maar bij Actiris, ils s'en foutent, zo voelt het. Ze geven je documenten, en vervolgens moet je je plan trekken. Als ik er binnenvaak zonder afspraak, moet ik uren wachten. Ze hebben me nog nooit doen geloven dat ik echt weer werk zou vinden. Het voelt alsof men eerder de défaut in je zoekt, in plaats van je vertrouwen te geven. Terwijl een werkloze doorgaans al terneergeslagen is. Ik ken wel mensen die door Actiris geholpen zijn, maar in de tien jaar dat ik ingeschreven was, heeft men mij nooit aan een job of vorming geholpen."

"Financiële zorgen heb ik gelukkig nooit gehad, ik woon nog bij mijn mama. Zij is nu bejaard en heeft verzorging nodig. Het enige dat ze van me verwacht, is dat ik een job vind."

"Pas in de lente van dit jaar was er een kentering. Ik ben naar Madrid gegaan en heb inspiratie gehaald uit hoe de mensen er leven. Dankzij begeleiding bij stadslabo JES heb ik weer een interimcontract bij een sandwichbar te pakken, al is het maar voor een week. Ik probeer ook een vorming voor bekister in de bouw af te ronden."

"Ik zal mijn ideale job wel vinden. Ik weet alleen nog niet welke dat is. Ik geloof dat mijn droomjob een stabiele job is, bij de overheid. Zelfs al is dat poetsman bij de gemeente. Intussen doe ik elke job die ik kan krijgen."

Lees ook de verhalen van [Selma](#), [Yasmine*](#) en [Omar](#) op bruzz.be

lees meer

07/06/2017

Brusselse jongeren: liever de schoolbank dan de stempel

07/06/2017

Jongeren-werkloosheid: 'Werkgevers zoeken te vaak een schaap met vijf poten'

"Voor bijna de helft van de aangemelde jongeren hebben onze begeleiders een job, opleiding of stage gevonden, maar het hadden er meer kunnen zijn," zegt Patrick Manghelinckx, directeur stadslabo JES.

BRUZZ | DEBAT

Ambitieuze Europees plan Jongerengarantie botst op obstakels

'Ook Brusselse bestuurscontext blokkeert jongeren op zoek naar werk'

De jongerenwerkloosheid in Brussel blijft structureel hoog. Een deel van de verklaring ligt in de complexiteit van bestuurlijk Brussel, zegt directeur Patrick Manghelinckx van stadslabo JES.

— KIM VERTHÉ, FOTO SASKIA VANDERSTICHELE

In 2013 lanceerde Europa de jongerengarantie, het ambitieuze plan om elke min-25-jarige die binnen de vier maanden nadat hij of zij de schoolbanken heeft verlaten, zonder werk, stage of opleiding komt te zitten, te helpen. "De opstart in Brussel - in september 2015 - verliep zeer moeilijk. Eén van de initiatieven - het Youth Employment Initiative - werd gefinancierd en geregistreerd door drie overheden: het Brusselse Actiris, de Vlaamse VDAB en het

ESF (Europees Sociaal Fonds). Bij JES vonden we het initiatief waardevol, dus sprongen we op de kar. De drie overheden in Brussel laten samenwerken, bleek een immense uitdaging." "Ondanks goede bedoelingen botsten wij als partner op drie grote obstakels. Eerst en vooral werden spelregels gaandeweg gewijzigd. Actiris maakte de regels strenger. Zo kwamen jongeren die in theorie werden begeleid door Actiris aanvankelijk wél in aanmerking,

maar bij de start van het project niet meer. Bovendien waren de registratie-instrumenten in die beginperiode nog niet beschikbaar. Uiteraard stuurden wij jongeren niet wandelen, maar het werk dat wij leverden, werd ook niet meer uitbetaald. Met andere woorden: het financiële risico werd bij de partner gelegd. Acht maanden later werd dat rechtgetrokken, maar het kwaad was geschied." "Daarnaast hanteerde de VDAB een lineaire aanpak. Wij moeten

jongeren vinden en overtuigen om in een begeleidingstraject te stappen en een actieplan te maken. Zo eenvoudig werkt het niet. De tijd die JES doorgaans investeert om jongeren te zoeken en te overtuigen - te beginnen op de straat, in de jeugd- of sportclub - werd niet gehonoreerd noch gefinancierd."

BUREAUCRATIE

"Tot slot was er de bureaucratie. Drie overheden, drie registratiesystemen, die niet met elkaar communiceerden. Moet het gezegd dat te veel van onze tijd naar registratie ging? Dat hebben we gemeten: veertig procent van onze tijd werd erdoor opgeslokt."

"JES houdt daardoor een financiële kater van zo'n 100.000 euro over aan het eerste werkjaar van de Brusselse jongerengarantie. Dat is onaanvaardbaar voor een organisatie die net veel tijd, energie en geduld pompt in kwetsbare jongeren naar de arbeidsmarkt leiden."

"Heeft het dan allemaal niets opgeleverd? Uiteraard wel. In twintig maanden hebben we 407 jongeren bereikt die aan de criteria van NEET (Not in Employment, Education or Training) voldeden. Door de strengere criteria werden maar 206 dossiers opgestart. Met 153 jongeren (drie op de vier) werd een actieplan opgemaakt. Voor bijna de helft hebben onze begeleiders een job, opleiding of stage gevonden. 43 van de 153 jongeren hebben werk gevonden, maar het hadden er meer kunnen zijn."

"Bij veel mensen in de genoemde instellingen merken we een oprechte bezorgdheid voor werkloze jongeren. Dat juichen we toe, maar ik val mijn grootvader - die altijd zei: bezint eer ge begint - bij: 'Maak gebruik van bestaande expertise.'"

LESSEN TREKKEN

"Gelukkig worden er lessen getrokken en hebben de drie overheden onlangs beslist om geen gezamenlijke oproep meer te lanceren. Wel stemmen ze hun oproepen op elkaar af. En de methode van werken met NEET-jongeren wordt ook meer overgelaten aan de organisaties

zelf. Een verbetering, want het vereenvoudigt de communicatie en verlicht de administratieve last."

"Daarnaast: stage, stage, stage... Natuurlijk, maar mét vergoeding. Ook NEET-jongeren verlangen naar welverdiend geld. Neem een voorbeeld aan landen als Nederland, waar werkgevers worden aangezet een redelijke vergoeding te betalen aan stagiairs. Wetende dat schoolmoeë jongeren na hun hobbelige parcours meer slaagkansen hebben als ze leren op de werkvloer, lijkt de keuze van Actiris voor stages ons een goede keuze, maar ze verdient opvolging en uitbreiding."

"Tot slot pleiten we voor soepelheid op het vlak van taal. De VDAB biedt

"JES houdt een financiële kater van zo'n 100.000 euro over aan het eerste werkjaar van de Brusselse jongerengarantie"

PATRICK MANGHELINCKX
DIRECTEUR STADSLABO JES

in Brussel Nederlandstalige beroepsperspectieven aan. Er is uiteraard niets mis met meer aandacht voor het Nederlands - en liefst ook het Engels - integendeel, maar de kloof tussen zeer kwetsbare jongeren en de verwachting om een Nederlandstalige opleiding te volgen, is zeer groot. Tachtig procent van de NEET-jongeren die wij bereiken zijn na pakweg zes maanden niet klaar voor een opleiding in het Nederlands. Bij de ambitie om die jongeren een perspectief te bieden, hoort veel realisme."

PATRICK MANGHELINCKX
DIRECTEUR STADSLABO JES

1. JES Brussel blogt...

27/03

Aan de slag met NEET's: 'We vertrekken vanuit de sterktes van elke jongere'

Al anderhalf jaar coachen Emke, lebel en Dorien binnen ons Brussels NXT-project jongeren die geen opleiding, stage of job hebben ('NEET's'). Dankzij hun laagdrempelige aanpak slagen ze erin jongeren te bereiken die de aansluiting met de arbeidsmarkt dreigen te verliezen. Tijd voor een gesprek!

Dag NXT-ers. Leg eens uit wat jullie precies doen.

Emke: lebel en ik begeleiden van NEET-jongeren (NEET: Neither in Employment Education or Training). Dus jongeren die niet naar school gaan, niet aan het werk zijn of geen stage volgen. Jongeren die op zoek zijn naar een job, stage of opleiding en iemand zoeken die hen daarbij kan begeleiden.

"Het lijkt alsof er met de term NEET een nieuwe doelgroep is benoemd, maar de NEET-jongeren bestaan natuurlijk al veel langer. Het is echter goed dat de term er is, om ons werk af te bakenen."
Dorien Podevijn

Dorien: Ik werk als projectverantwoordelijke voor NXT. Het project kadert binnen het Europese Youth Guarantee, dat projecten financiert rond jeugdwerkloosheid in verschillende Europese grootsteden. Het lijkt alsof er met de term NEET een nieuwe doelgroep is benoemd, maar de NEET-jongeren bestaan natuurlijk al veel langer. Het zijn jongeren die tussen de mazen van het net glippen en die omwille van vaak negatieve ervaringen de aansluiting met de arbeidsmarkt dreigen te verliezen. Bij JES werken we al jaren met deze doelgroep. Het is echter goed dat de term er is, om ons werk af te bakenen.

Hoe gaat zo'n begeleiding dan precies in zijn werk? Waarin verschilt jullie job met die van een Actiris- of VDAB-consulent?

Emke: Het verschil zit er hem in dat we meer tijd hebben dan de doorsnee, klassieke consulent. We kunnen jongeren ook in een meer informeel kader ontvangen en begeleiden.

lebel: We werken ook veel ruimer. We leggen niet altijd onmiddellijk de focus op werk, maar we nemen ook de tijd om bijvoorbeeld bepaalde welzijnsproblemen op te lossen. Het informele uit zich bij ons ook in het minder verplichtende karakter van onze aanpak. Als jongeren bijvoorbeeld niet kunnen komen, dan maken we gewoon een nieuwe afspraak. Onze aanpak lijkt op het eerste gezicht redelijk vrijblijvend, maar doordat we lossen te werk gaan, blijven de jongeren wel komen.

Emke: Dat klopt. We proberen hen niet het gevoel te geven dat het moet. Ze mogen fouten maken en ze mogen eens niet komen. Dat vormt voor ons an sich geen probleem. Die manier van werken werpt wel haar vruchten af, denk ik.

Jullie geven aan dat tijd voor jullie belangrijk is. Ik kan me inbeelden dat je als begeleider ook wel gebonden bent aan het behalen van een resultaat. Hoe gaan jullie daarmee om?

Emke: We gebruiken de FIND-MIND-BIND-methodiek. We zijn dus inderdaad verbonden aan een begeleidingsproces dat volgens drie verschillende fases verloopt. Het is belangrijk om voldoende tijd te steken in de MIND-fase, die een oriëntatiefase is. Vuistregel daarbij is niet te snel tot een resultaat te willen komen. Het is goed tijd te nemen om een goed plan uit te dokteren en alle stappen in kaart te brengen die jongeren willen ondernemen gedurende het begeleidingsproces.

"We gaan allereerst uit van wat de jongere wil, wat die zelf aanvoelt. Iets opleggen aan een jongere werkt niet."
lebel Devos

lebel: We gaan allereerst uit van wat de jongere wil, wat die zelf aanvoelt. Iets opleggen aan een jongere werkt niet. Dan gaat hij niet meer komen en gaat zijn motivatie achteruit.

Emke: Er zijn jongeren die wel al weten wat ze willen, maar heel veel jongeren hebben inderdaad geen idee van wat ze willen en dan nemen we onze tijd om grondig aan beroepsoriëntatie te doen. Dat kan op verschillende manieren: beroepentijdsplaatjes kijken, beroepsfiches doornemen, oefeningen... Er bestaan heel wat online tools om dit te doen.

lebel: We kijken ook naar welke competenties ze al hebben ontwikkeld. Naar wat ze op school deden, bijvoorbeeld. We maken lijstjes van wat ze graag doen, wat ze niet graag doen, welke competenties ze thuis gebruiken, wat ze graag doen in hun vrije tijd. We trekken echt vanuit de sterkte van de jongeren.

Emke: We praten ook gewoon veel en denken samen na.

Dorien: Geduld is alles. Je moet heel veel geduld hebben. Je moet veel kansen geven. Soms wil je er de brui aan geven: als een jongere niet komt opdagen of als een jongere niet goed samenwerkt. Maar net dan moet je nog een kans geven. En nog een. En nog een.

Ilebel: Eigenlijk staat de deur altijd open en doen we ze nooit dicht. Een jongere blijft altijd welkom. Ondanks alles.

“Als een jongere zich aanmeldt bij de klassieke arbeidsbemiddeling, dan wordt er een strakke timing en schema opgesteld. Bij NXT bepaalt de jongere het tempo.”
Emke François

Dorien: Dat lijkt me het grootste verschil met wat andere instanties kunnen aanbieden. Daarbij komt dat we naar de jongere kijken als een geheel. Dat is een meerwaarde. We focussen ons niet enkel op het resultaat. We nemen de tijd om te kijken wat er nog ontbreekt (buiten een job, opleiding of stage) om de jongere duurzaam te lanceren. Het lukt ons niet altijd, maar het feit dat we dat willen aanbieden, maakt onze aanpak duurzamer dan wat je kan behalen achter een loket.

Emke: Als een jongere zich aanmeldt bij de klassieke arbeidsbemiddeling, dan wordt er een strakke timing en schema opgesteld. Bij NXT bepaalt de jongere het tempo. Hij stipfelt zelf zijn traject uit. Niks moet. Alles mag.

Niks moet?

Dorien: Wil je een vertrouwensverband opbouwen, dan is die aanpak gewoon nodig. Het hangt er natuurlijk van af in welke mate iemand gemotiveerd is om ook maar ergens te raken. Of zich bewust is van de hulpvragen die hij stelt. Het besef dat ze een hulpvraag stellen is iets wat bij sommige jongeren maar langzaam groeit. Er zijn veel jongeren die zeggen dat ze een job zoeken, maar me overstelpen met allerlei verhalen: over hun thuis-situatie, hun financiële toestand, problemen met ouders. Ze beseffen niet altijd dat ze op die manier onrechtstreeks een hulpvraag aan het formuleren zijn en dat ze me op die manier de oorzaken aanreiken die verklaren waarom de zoektocht naar werk niet zo vlot verloopt. Ik ga er niet altijd onmiddellijk op in, maar als de vragen zich herhaaldelijk stellen, dan verwijs ik door waar nodig.

Emke: Er zijn ook jongeren die niet in staat zijn om het traject volledig zelf te sturen. We zijn er dan uiteraard om hun input te gaan zoeken en er invulling aan te geven.

Gewoon luisteren

Laagdrempeligheid is alles in jullie job. Ik weet bijvoorbeeld dat jullie met jongeren communiceren via Whatsapp en Facebook, omdat dit de reactiviteit van sommige jongeren behoorlijk verhoogt. Maar hoe manifesteert die laagdrempelige

aanpak zich nog?

lebel: Ik ben elke donderdagnamiddag aanwezig in de wijk Kuregem in Anderlecht, waar ook twee van onze straathoekwerkers actief zijn. Meestal hebben jongeren vooraf een afspraak met mij gemaakt, maar er is ook de mogelijkheid om gewoon binnen te lopen. Veel jongeren hebben ook een achterdochtige houding ten aanzien van telefonisch contact. Ik initieer het contact met een jongere het liefst met een sms waarin ik me kort voorstel. Om een eerste contact te maken (als ik bijvoorbeeld de gegevens van een jongere ontvang van een straathoekwerker van JES) werkt dat stukken beter. Na mijn sms merk ik dat ze makkelijker een sms terug sturen of me bellen. De huidige generatie jongeren heeft sowieso iets meer moeite met telefonisch contact. We nemen ook grondig de tijd om die competentie te oefenen tijdens de begeleidingssessies.

Emke: Mijn communicatie verloopt ook grotendeels via sms of Facebook.

Ik neem aan dat die achterdocht die jullie zonet hebben benoemd niet enkel een achterdocht is ten aanzien van het medium telefoon, maar dat die misschien toch dieper geworteld is?

Emke: Veel jongeren die bij ons terechtkomen zijn al veelvuldig begeleid geweest door verschillende instanties, maar zonder dat er veel resultaat werd geboekt. Soms hebben ze geen zin meer om iemand nieuw toe te laten. Het vertrouwen is soms ver zoek.

“Het vertrouwen van een jongere winnen is voor ons een belangrijkere doelstelling dan het afvinken van een to do-lijst.”
lebel Devos

lebel: Wij nemen altijd eerst de tijd om te luisteren. Andere instanties zijn genooddaakt om een meer resultaatgerichte aanpak te kiezen. Bij ons is het resultaat ook belangrijk, maar niet het allerbelangrijkste. Het vertrouwen van een jongere winnen is voor ons een belangrijkere doelstelling dan het afvinken van een to do-lijst: nu moet je een cv maken, zodat je over een uur je eerste sollicitatiebrief kan versturen. Dat doen we niet. We geven de jongeren het woord. Andere instanties hebben daar gewoon geen tijd voor.

Emke: We werken gewoon veel breder. Een jongere heeft bij ons het gevoel dat hij bij ons met heel zijn verhaal terecht kan. Het draait niet enkel om het vinden van een opleiding of een job. We gaan veel verder.

lebel: Soms heeft een jongere gewoon nood om te vertellen over zijn situatie, zijn tegenslag... Dan ben ik een luisterend oor. En dat is oké, meer dan oké zelfs. Daar zijn we immers ook voor. Maar voor zo'n begeleiding kan ik niets formeel registreren.

Permanenties

lebel sprak daarnet over haar aanwezigheid in de wijk Kuregem. Jullie zoeken de jongeren zelf op in hun vertrouwde wijk. Zitten er nog vindplaatsgerichte elementen?

en in jullie job vervat?

Emke: We werken nauw samen met de straathoekwerkers van JES. We organiseren in drie wijken waar JES actief is permanenties. In Kuregem (Anderlecht), Maritime (Molenbeek) en aan de vijf blokken (Brussel centrum). Dit is nog in opstartfase. Het zal nog even duren voor onze aanwezigheid verankerd is in die wijken, maar er wordt aan gewerkt. De bedoeling is om daar een plek te kunnen voorzien waar jongeren terecht kunnen met hun vragen.

Andere partners zorgen ook voor vele doorverwijzingen: bijvoorbeeld het deeltijds onderwijs wanneer er jongeren uitvallen of Infor Jeunes, Actiris en onze burens vormingscentrum Foyer.

lebel: Ook allerlei partners uit de geestelijke gezondheidszorg vinden hun weg naar NXT. Naambekendheid bij partners is belangrijk.

En mond-aan-mond reclame? Leveren de jongeren die jullie in begeleiding hebben ook zelf nieuwe kandidaten aan?

Emke: Jazeker. Heel wat jongeren brengen ons in contact met hun vrienden of familie.

De stoerheid voorbij

Jullie organiseren ook zogenaamde oriëntatieweken. Leg uit!

Emke: Er zijn twee invalshoeken. Alles hangt af van de jongeren die zich inschrijven. Het kan gaan om een week waar we jongeren meenemen (naar een locatie buiten Brussel). Bijvoorbeeld jongeren die nog geen idee hebben van welke richting ze uit willen. Dan staat de week voornamelijk in het teken van oriëntatie. Samen nadenken, het aanbod bekijken, in kaart brengen wat de sterkten en interesses van de jongere zijn. Binnenkort gaan we naar Chevetogne, naar de Ardennen. Zo'n locatie vormt een enorme meerwaarde. Er zijn er bijvoorbeeld heel wat die nog nooit naar de Ardennen, in het groen en in de bossen zijn getrokken met een groep. Dat is an sich al een interessant gegeven.

"Dankzij zo'n week en het informele kader kan je gesprekken voeren op een ander niveau. Dat maakt een zeer groot verschil."
Emke François

lebel: Gek genoeg zie je dan eindelijk hoe ze echt zijn. Weggehaald uit hun vriendenkring kunnen ze volledig zichzelf zijn. De stoerheid voorbij. Ze hoeven geen antwoorden te geven die aan de verwachtingen voldoen. Ze zijn open en vrij. Dat schept een sterke basis voor het individueel begeleidingsproces achteraf. Er wordt een band opgebouwd.

Emke: Zo'n week maakt dat je door het informele kader ook andere gesprekken zal voeren, op een ander niveau. Dat maakt een zeer groot verschil. Het vertrouwen wordt daarvoor aanzienlijk vergroot. Ik merk het verschil met jongeren met wie ik zo'n week niet heb beleefd.

Dorien: Er zijn ook oriëntatieweken waar we werken met jongeren die wel al weten wat ze willen. Als we bijvoorbeeld merken dat we heel wat jongeren begeleiden bij wie het solliciteren niet goed lukt (omdat ze niet goed weten hoe ze moeten bellen, zichzelf voorstellen), dan benutten we de oriëntatieweek vooral voor het gericht trainen van sollicitatieskills. Zwakten en sterkten in kaart brengen, nadenken over hoe je dat overbrengt aan een werkgever, wat is een realistisch salaris. We laten hen gedurende een week ook het budget beheren o.a. om eten te kopen. Op die manier levert het hen ook inzichten op over hoeveel het leven kost, zodat ze hun eerste loon niet onnodig gaan verkwisten.

Emke: De inhoud van die week wordt bepaald door de groep zelf. We laten de jongeren samenkomen vooraf om samen met hen doelstellingen te bepalen. Wat willen ze doen? Aan welke competenties willen ze werken? Wat willen ze achteraf bereiken? Zo'n week moet men niet zien als een vooraf strikt georganiseerd schema: de jongeren krijgen veel ruimte om zelf invulling te geven aan wat ze willen doen.

Vaak dank u

Wat is het mooiste compliment dat jullie ooit kregen van een jongere?

Emke: Een jongere belde me ooit op na zijn stage. Hij bedankte me voor alles. Dat vond ik zo mooi. Ik had in mijn opzicht eigenlijk niet zo veel gedaan. Maar al die kleine beetjes betekenen veel meer voor onze jongeren dan ik zelf besef.

Ilebel: Vandaag nog belde ik een jongere op om hem te motiveren voor zijn sollicitatiegesprek. Om hem te zeggen dat hij het kon. Toen zei hij: "Ik ga gewoon doen alsof ik een gesprek heb met jou, lekker relax." Uit zo iets blijkt dat een jongere zich op zijn gemak voelt bij je. Dat is geen rechtstreeks compliment, maar wel erg mooi om te horen. Jongeren bedanken me gewoon erg vaak. Ze zeggen vaak 'dank u'.

"Een jongere bedankte me voor alles. Al die kleine beetjes betekenen veel meer voor onze jongeren dan ik zelf besef."

Emke François

Het NXT-project kadert binnen de Youth Employment Initiative en wordt mogelijk gemaakt door ESF, VDAB en Actiris. Meer weten?

Geschreven door Duchka Walraet